

Oponentský posudek
disertační práce MUDr. Ivana Fišera
„Peeling membrana limitans interna v chirurgické léčbě
diabetického makulárního edému“

Předložená disertace má 47 stran, v textu je 12 obrázků, 13 grafů, 6 tabulek, připojen je seznam citované literatury v počtu 53.

Zvolené téma je velmi aktuální. Diabetický makulární edém je nejčastější příčinou zhoršeného visu u diabetiků a s nárůstem diabetu se dá očekávat i jeho vzrůstající incidence. Jeho léčba je velmi obtížná. Běžně se provádí laserová koagulace, jejíž výsledky, a to zejména u difúzního makulárního edému jsou neuspokojivé. Většinou není průběh makulopatie ovlivněn a dokonce u čtvrtiny očí je udáváno v dlouhodobém sledování další zhoršení anatomického nálezu i zrakové ostrosti.

Autor sledoval efektivnost nově zaváděné chirurgické léčby u diabetického makulárního edému – pars plana vitrektomie s odstraněním vnitřní limitující membrány. Studii doplnil histologickým vyšetřením peroperačně odstraněné epiretinální a vnitřní limitující membrány. MUDr. Fišer dospěl k významným závěrům:

- Prokázal, že pars plana vitrektomie s odstraněním membrana limitans interna je statisticky efektivní u diabetického makulárního edému nereagujícího na laserovou koagulaci, a to jak zlepšením visu tak zmenšením edému prokázaném biomikroskopicky nebo optickou koherentní tomografií. Škoda, že nemohl zhodnotit výsledky závislosti na délce trvání edému, což může rovněž ovlivňovat výsledky anatomické a funkční. Rozebírá příčiny peroperačních a postoperačních komplikací, které se však v jeho souboru vyskytly v malém procentu a až na jeden případ (pozdní odchlípení sítnice) byly snadno řešitelné a nezpůsobily další následky.
- Histologickou analýzou membrán odstraněných z povrchu sítnice během pars plana vitrektomie zjistil, že membrana limitans interna byla téměř zcela acelulární bez významného počtu kontraktálních elementů a nezpůsobuje tudíž tangenciální trakci, která by sama o sobě mohla vyvolat makulární edém. Na rozdíl toho epiretinální membrána vykazovala gliální celulizaci, někdy i vaskularizaci. Autor vysvětluje způsob, jakým epiretinální membrána způsobuje tangenciální i kolmou trakci na sítnici.

MUDr. Fišer rozebírá názory různých autorů, zda během vitrektomie u diabetického makulárního edému provádět peeling vnitřní limitující membrány nebo zda je tento zákrok zbytečný. Uvádí, že nelze vyloučit, že tato membrána může mít vliv na kontrakci epiretinální membrány a jejím odstraněním mohou být rovněž příznivě ovlivněny reparační procesy v sítnici. Na základě svých výsledků se přiklání k zastáncům peelingu membrana limitans interna.

Dalším přínosem pro praxi je využití analýzy visu před a po operaci v podobě regresní přímky, což umožňuje předpovědět funkční výsledek operace a pomáhá v rozhodování k její indikaci.

Zvolené metody zpracování včetně statistického zpracování odpovídají požadavkům na takto koncipovanou studii.

K disertaci mám následující dotazy a připomínky, které však v žádném případě nesnižují hodnotu disertační práce:

- U kolika případů byla před vitrektomií provedena laserová koagulace edému a zda neměla vliv na obtížnost peelingu vnitřní limitující membrány?
- Na str. 16 mají být u stanovení tloušťky membrány uváděny μm a ne nm .
- Škoda, že autor neuvádí v seznamu literatury alespoň jednu práci českých autorů dotýkající se tohoto tématu (např. Kalvodová B., Záhlava J.: Čes. a slov. Oftal., 58, 2002;4: 224-232).

Závěrem konstatuji, že předložená disertační práce MUDr. Ivana Fišera splnila vytčené cíle a má všechny předepsané náležitosti. Je cenným příspěvkem k terapeutickému přístupu u diabetického makulárního edému jako jedné z nejčastějších příčin těžkého postižení centrální zrakové ostrosti u diabetické retinopatie a přináší řadu cenných poznatků, které mají velký význam pro praxi. MUDr. Ivan Fišer prokázal, že má hluboké znalosti v dané problematice. Dokázal, že má předpoklady k samostatné tvořivé vědecké práci a proto

doporučuji práci k obhajobě.

13.11.2006

Prof. MUDr. J. Boguszaková, DrSc.

Oftalmologická klinika FNKV

Katedra oftalmologie IPVZ

Šrobárova 50

100 34 Praha 10